

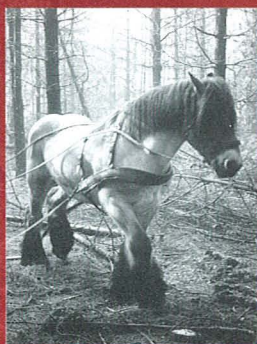
Bos en BERICHTEN Hout

2002: nr 1

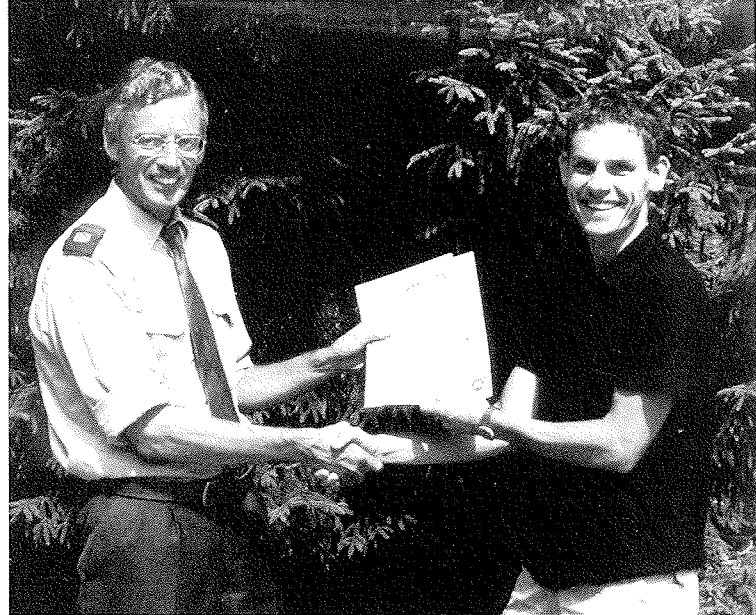

Stimulans voor opsnoeien

De Nederlandse houtverwerkende industrie heeft behoefte aan kwaliteits-hout. Opsnoeien is een goede methode om de kwaliteit te verbeteren, maar bij boseigenaren zijn er twijfels over het rendement van deze ingreep. Om dit knelpunt weg te nemen, introduceert Stichting Bos en Hout een certificering-systeem voor opsnoeien.

SBI STICHTING BOS EN HOUT

WAAROM CERTIFICEREN VAN OPSNOEIEN?

Bosbeheerders zien op snoeien over het algemeen als een effectieve beheersmaatregel om de kwaliteit van de bomen te verbeteren. Ze hebben echter twijfels over het rendement van de ingreep. Aan de andere kant zijn houtverwerkende bedrijven best bereid meer te betalen voor dit hoogwaardige hout, maar dan moeten ze wél verzekerd zijn van de aangeboden kwaliteit. Anders zullen ze altijd een marge in de prijs inbouwen om het risico van tegenvallende kwaliteit af te dekken. Wil een bosbeheerder op een redelijke wijze financieel beloond worden voor zijn op snoeiwerk, dan is het dus noodzakelijk om nauwkeurig te administreren wanneer en hoe er is op snoeid. Bovendien moet deze informatie in de toekomst gemakkelijk toegankelijk zijn, want er zit een lange tijd tussen het op snoeien en de verkoop van het op snoeide hout. In de praktijk blijkt het merendeel van de beseigenaren geen goede, toegankelijke administratie bij te houden van op snoeien. Een onafhankelijke certificering kan hiervoor een oplossing bieden.

Het verkrijgen van een certificaat Zodra een beseigenaar een bepaalde op stand op snoeid heeft, kan hij hiervoor een certificaat aanvragen. Hiervoor moet hij een veldmeting (laten) uitvoeren. Allereerst moet gecontroleerd worden of het op snoeiwerk aan de kwaliteitseisen voldoet, want alleen vakkundig op snoeide op standen komen voor een certificaat in aanmerking. Zo moeten alle uitstekende delen (kegels, naalden, takjes) verwijderd worden en mogen geen 'kapstukken' blijven zitten of grote beschadigingen zijn ontstaan. Daarna worden de op snoeihoogte en de gemiddelde DOS (zie kader) van de op snoeide bomen opgemeten. Vakkundig op snoeien resulteert in een kleine DOS en een zo groot mogelijk takvrij stamstuk. De meetgegevens worden vervolgens doorgegeven aan de certificeringorganisatie (Stichting Bos en Hout), die

een certificaat verstrekt aan de beseigenaar. Op het certificaat worden een aantal belangrijke parameters voor de houtkoper vermeld:

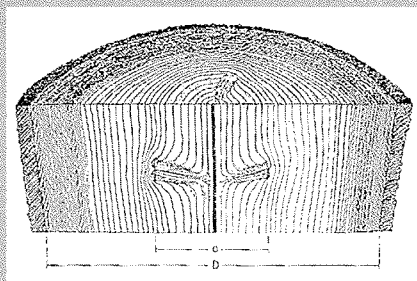
- Jaar waarin op snoeid is
- Totaal aantal op snoeide bomen
- Gemiddelde op snoeihoogte van de gemeten bomen
- Gemiddelde DOS van de gemeten bomen
- Spreiding van de gemiddelde waarde van de DOS

Om de betrouwbaarheid van de veldmetingen te waarborgen, wordt ongeveer 15% gecontroleerd door Stichting Bos en Hout. Eventuele onnauwkeurigheden bij de metingen kan zo op gespoord worden.

De uitreiking van de eerste proefcertificaten aan Rob Philipsen, beheerder van de gemeentebossen van Epe.

Een voorbeeldcertificaat

De boom is opgesnoeid op moment d . Dat is de DOS. Daarna is de noestvrije mantel, het kostbare hout, gevormd (D-d).

De DOS van een bierviltje Een term die van belang is bij het bepalen van de effectiviteit van op snoeien is DOS (Diameter Over Stobben). Dit is de grootste diameter gemeten over de takstobben. Dit is een maat voor de noestige spil (d) die ingegroeide takdelen en het overgroeiingsweefsel bevat. De hoeveelheid noestvrij hout, de zogenaamde noestvrije mantel (D-d), is direct afhankelijk van de grootte van de noestige spil en de uiteindelijke diameter bij velling (D). In de Nederlandse bosbouwpraktijk wordt vaak gezegd dat je moet op snoeien als de boom een "bierviltje" dik is, oftewel bij een DOS van ongeveer 11 cm. Een goede snoei is er op gericht om de DOS zo klein mogelijk te houden, want dat betekent een grotere hoeveelheid noestvrij hout. Bij de lariks is een DOS van 13 cm mogelijk bij één op snoeibeurt tot 6 meter. Bij douglas zijn hiervoor meestal twee snoei beurten nodig. Zodra de DOS meer dan 20 cm is, kan men zich afvragen of in die opstand nog wel geïnvesteerd moet worden in op snoeien.

**PRUNED STAND QUALITY
CERTIFICATE**

The stand situated on the property
Land District _____ *Gemeente type* _____

DP _____ *Survey District* KN 't Loor, Bosw. Gortel
 Lot _____ *Survey Block* _____
 Other _____ *Maori Block* _____
 Section _____ *111*

and described on the reverse of this document has been pruned as follows:

PRUNING LIFT NO.	MONTH YEAR	PRUNED STOCKING Stem/ha	PRUNING HEIGHT FROM m	TO m	MEAN D.O.S. cm	ACCURACY cm	PROPORTION SWEPT %
1	2000	125/ha	0	6,0	16,0	2,1	
2							
3							
4							
5							

Note: All data are estimates only of stand mean parameters.

AUDITED BY LIFT NO.	AUDITOR	ORGANISATION	DATE
1	Patrick Jansen	Stichting Bos en Hout	04/08/00
2			
3			
4			
5			

This certificate is issued subject to conditions contained on reverse.
© Copyright New Zealand Forest Research Institute Ltd 1996

Hoe werkt het? Stichting Bos en Hout heeft vorig jaar in een demonstratieproject een Nederlands systeem voor de certificering van opgesnoeide opstanden ontwikkeld, gebaseerd op een systeem dat in Nieuw Zeeland zeer succesvol is. Het New Zealand Forest Research Institute heeft het certificeringssysteem ontwikkeld en probeert het nu uit te bouwen tot een mondiaal systeem. Nederland is het eerste Europese land waar dit systeem wordt geïntroduceerd. Vlaamse bouseigenaren kunnen ook gebruik (gaan) maken van het Nederlandse systeem. Andere landen zullen dan snel volgen. Het Nederlandse systeem is uitgetest in opstanden van grove den, douglas, lariks, populier en fijnspar bij verschillende bouseigenaren. Dit heeft niet alleen geleid tot de eerste uitgereikte proefcertificaten, maar ook tot een systeem dat is toegespitst op Nederlandse bossen. De procedure voor het verkrijgen van een certificaat voor opgesnoeide opstanden is in het kort als volgt:

- 1 Als het op snoeien van een opstand klaar is, worden invulformulieren en de handleiding aangevraagd bij Stichting Bos en Hout.
- 2 Het meetwerk voor een certificaat mag alleen worden uitgevoerd door erkende auditors. Dit zijn mensen die de cursus "Het meten van opgesnoeide opstanden" hebben doorlopen. Bouseigenaren/beheerders kunnen zelf auditor worden door deze cursus te volgen, maar kunnen het meetwerk ook uitbesteden aan een erkende auditor. Stichting Bos en Hout houdt een lijst bij van erkende auditors.

- 3 Als de opstand en de kwaliteit van het opsnoeiwerk aan de eisen voldoet, kan begonnen worden met het meetwerk. Dit gebeurt na elke snoeibeurt. Alle snoei-beurten in dezelfde opstand worden op hetzelfde certificaat bijgeschreven.
- 4 Het aantal plots en de plotlocaties worden vastgesteld.
- 5 De plotlocaties worden opgemeten. In totaal wordt van 40 willekeurige bomen de opsnoeihoogte en de DOS gemeten. De resultaten worden op het invulformulier vermeld.
- 6 Er worden twee kaarten gemaakt. Eén met de ligging van de opstand en één van het perceel met daarop aangegeven de plotlocaties.
- 7 Het invulformulier en de kaarten worden voor verwerking naar de certificeringorganisatie (SBH) gestuurd. Indien deze de ingezonden stukken goedkeurt, stuurt deze het certificaat naar de beheerder en archiveert een kopie van het certificaat en de originele plotgegevens en kaarten. De kosten voor een certificaat moeten nog worden vastgesteld, maar zullen zo laag mogelijk worden gehouden.
- 8 De certificeringorganisatie (SBH) controleert 15% van de veldmetingen om de betrouwbaarheid van de certificaten de waarborgen.

Voordelen voor boseigenaar en houtbedrijven

Voor boseigenaren heeft het certificeringssysteem als voordeel dat hij een eerlijke prijs voor zijn opgesnoeide hout krijgt. Dit zal naar verwachting een stimulerend effect hebben op opsnoeien. De houtkoper zal een eerlijke prijs willen betalen voor het gecertificeerde kwaliteitshout, omdat het certificaat hem ook voordelen biedt. Met het certificaat heeft de houtkoper het bewijs in handen dat de betreffende opstand vakkundig is opgesnoeid en hij kan vrij nauwkeurig de dikte van de noestvrije mantel berekenen door de DOS af te trekken van de uiteindelijke stamdiameter. Een fineerder kan bijvoorbeeld precies uitrekenen hoeveel meter noestvrij fineer hij van het hout kan schillen. Certificeren van opsnoeien leidt zo tot meer kwaliteit in het Nederlandse bos en een professioneler (opsnoei)beheer

Patrick Jansen
Leen Kuiper

@ Stichting Bos en Hout

Voorlichtingsbijeenkomst "Certificeren van opsnoeien"

Stichting Bos en Hout organiseert op 25 april, in samenwerking met de gemeente Epe, een voorlichtingsbijeenkomst over van het certificeren van opgesnoeide opstanden. Deze gratis bijeenkomst vindt plaats in restaurant 'De Ossenstal' in Epe (Zeubenbargseweg 15 (zijweg van de Dellenweg)). Het programma dat begint om 13.00 uur, bestaat uit enkele korte presentaties en een demonstratie van een veldmeting in het bos. U kunt zich opgeven bij Stichting Bos en Hout.

CERTIFICEREN VAN OPSNOEIEN

De ondertekenaars van deze verklaring hechten belang aan de productie van kwaliteitshout in het Nederlandse bos. Zij zien opsnoeien als een belangrijke beheersmaatregel om de houtkwaliteit te verbeteren. Zij onderschrijven derhalve het initiatief om opsnoeien te stimuleren en te laten certificeren door een onafhankelijke organisatie.

<p>KERCKHOF B.V. Houthandel & Zagerij Houtboulevard</p> <p><i>[Handwritten signature]</i></p> <p>Houtzagerij de Vries B.V. Burg. Knapenweg 8 6666 AT PANDELOUK Tel. 0488 - 491179</p> <p><i>[Handwritten signature]</i></p> <p>Houthandel R. Mastenbergh Driel</p>	<p>Houthandel en Zagerij J. W. M. DAMEN Langenboomweg 44 3947 BG LANGENBOOM</p> <p><i>[Handwritten signature]</i></p> <p>Zako B.V. Houtmakerij <i>[Handwritten signature]</i></p> <p>Kluispanfabriek Wijkens, Bitteren</p> <p><i>[Handwritten signature]</i></p> <p><i>[Handwritten signature]</i></p>
--	---

Blad 1

▲ Het draagvlak voor dit initiatief vanuit de industrie wordt onderstreept door een aantal bedrijven die hieraan meebetalen. Bovendien heeft een groot aantal bedrijven een stimuleringsverklaring ondertekend.

Bos en Hout

Bosrandweg 5
Postbus 253

6700 AG Wageningen

Tel 0317 466555

Fax 0317 410247

Website www.sbh.nl